

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2115/2551

นางนิธย์ สิทธิวนิช กับพวก โจทก์ นางสาวฝน โกมารพิมพ์ฯ จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1357, ป.วิ.พ. มาตรา 127

ย่อ / หลักกฎหมาย

โฉนดที่ดินและสารบัญญัติทะเบียนโฉนดที่ดินเป็นเอกสารมหาชนที่รัฐออกให้แก่ผู้ถือกรรมสิทธิ์ ย่อมสันนิษฐานไว้ก่อนว่าได้ออกมาโดยถูกต้องตาม ป.วิ.พ. มาตรา 127 เมื่อโฉนดที่ดินดังกล่าวมีชื่อ จำเลยกับพี่น้องเป็นเจ้าของผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมกันย่อมสันนิษฐานได้ว่าจำเลยกับพี่น้องมีส่วน เป็นเจ้าของเท่ากัน ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1357 การที่จำเลยอ้างว่าจำเลยได้รับส่วนแบ่งมากกว่า พี่น้องคนอื่น จำเลยจึงมีหน้าที่นำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าว

คำพิพากษา

โจทก์ทั้งเจ็ดฟ้องว่า โจทก์ทั้งเจ็ดมอบอำนาจให้นายอเนกฟุ้งและดำเนินคดีแทน โจทก์ทั้งเจ็ดและ จำเลยเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินโฉนดเลขที่ 4378 ตำบลบางอ้อ อำเภอบางกอกน้อย (บางชื่อ) กรุงเทพมหานคร เนื้อที่ 3 ไร่ 1 งาน 60 ตารางวา เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2535 โจทก์ทั้งเจ็ดและ จำเลยร่วมกันยื่นคำร้องขอรังวัดแบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวมดังกล่าวเป็นของแต่ละคนโดยให้โจทก์ทั้ง เจ็ดได้รับที่ดินส่วนที่แบ่งแยกออกมาคนละส่วน ที่ดินส่วนที่เหลือจากการแบ่งแยกตกเป็นของ จำเลย ตามที่โจทก์ทั้งเจ็ดและจำเลยร่วมกันนำชี้เขตให้เจ้าหน้าที่ปึกหลักเขต เมื่อทำการรังวัดเสร็จ แล้ว เจ้าพนักงานนักให้โจทก์ทั้งเจ็ดและจำเลยมารับรองการรังวัด แต่จำเลยไม่ยอมลงชื่อรับรอง จึง ไม่สามารถแบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวมได้ ต่อมาโจทก์ทั้งเจ็ดและจำเลยทำบันทึกขอเปลี่ยนแปลง วัตถุประสงค์การขอแบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวมเป็นขอรังวัดสอบเขตรอบแปลงเพื่อทราบเนื้อที่ดินที่ แท้จริงก่อนที่จะขอแบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวมต่อไปแต่จำเลยไม่มาติดต่อเพื่อทำการรังวัดให้เสร็จสิ้น โจทก์ทั้งเจ็ดพยายามติดต่อให้จำเลยไปดำเนินการรังวัดต่อให้เสร็จ แต่จำเลยเพิกเฉยทั้งยังร่วมกับ บริวารพยายามรุกล้ำเข้าครอบครองกรรมสิทธิ์เกินส่วนของตนขอให้บังคับจำเลยร่วมกับโจทก์ทั้ง เจ็ดไปจดทะเบียนแบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวมที่ดินโฉนดเลขที่ 4378 ตำบลบางอ้อ อำเภอบางกอกน้อย (บางชื่อ) กรุงเทพมหานคร ออกเป็น 7 แปลง โดยให้รังวัดสอบเนื้อที่ดินที่แท้จริงก่อน หากมีจำนวน เนื้อที่ดินเพิ่มขึ้นหรือลดลงไปจากเนื้อที่ดินตามโฉนดก็ให้แบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวมเฉลี่ยไปตามส่วนที่ เพิ่มขึ้นหรือลดลงทุกคนตามรูปแบบที่เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 19 ที่ยื่นเข้ามาใหม่ตามคำร้องขอ แก้ไขฟ้องลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2538 โดยเสียค่าธรรมเนียมคนละเท่าๆ กัน ให้โจทก์ที่ 1 ได้รับ ส่วนแบ่งแปลงหมายเลข 1 โจทก์ที่ 2 ได้รับส่วนแบ่งแปลงหมายเลข 3 โจทก์ที่ 3 รับส่วนแบ่งแปลง หมายเลข 4 โจทก์ที่ 4 ได้รับส่วนแบ่งแปลงหมายเลข 5 โจทก์ที่ 5 ได้รับส่วนแบ่งแปลงหมายเลข 7 โจทก์ที่ 6 ได้รับส่วนแบ่งแปลงหมายเลข 8 โจทก์ที่ 7 ได้รับส่วนแบ่งแปลงหมายเลข 6 และจำเลย ได้รับส่วนแบ่งแปลงหมายเลข 2 ที่เหลือ หากจำเลยไม่ไปจดทะเบียนแบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวม ให้ ถือเอาคำพิพากษาเป็นการแสดงเจตนาของจำเลย จำเลยให้การว่า เดิมจำเลย นางชุบ นายวัฒนา และนายอุดม เป็นเจ้าของร่วมกันในที่ดินพิพาทโดยตกลงแบ่งแยกการครอบครองเป็นสัดส่วน ตลอดมาเป็นเวลากว่า 40 ปี นางชุบ และนายอุดมไม่เคยมายุ่งเกี่ยวกับที่ดินส่วนที่จำเลย ครอบครอง ต่อมาโจทก์ทั้งเจ็ดซื้อที่ดินพิพาทจากนางชุบ นายวัฒนา และนายอุดม โจทก์ทั้งเจ็ด

ยอมได้สิทธิในที่ดินตามที่นางซุบ นายวัฒนา และนายอุดมครอบครอง โจทก์ทั้งเจ็ดจะเข้ามา
ยุ่งเกี่ยวในที่ดินที่จำเลยครอบครองไม่ได้ เหตุที่จำเลยไม่รับรองการรังวัดของเจ้าพนักงานเพราะ
รังวัดไม่ตรงกับแนวเขตที่ดินที่จำเลยได้ครอบครองตามที่จำเลยนำชี้ จำเลยไม่เคยตกลงว่าจะ
ทำการรังวัดต่อไปจนเสร็จแต่มีความประสงค์ขอให้รังวัดสอบแนวเขตใหม่ แต่เจ้าพนักงานไม่ยอม
ออกไปทำการรังวัด จำเลยจึงไม่ติดใจขอรังวัดสอบเขต จำเลยและบริวารไม่ได้รุกล้ำหรือพยายาม
รุกล้ำเข้าครอบครองกรรมสิทธิ์เกินส่วนของจำเลย ขอให้ยกฟ้อง ระหว่างพิจารณาโจทก์ที่ 6 ถึงแก่
ความตาย นางนิดาทายาทและผู้จัดการมรดกของโจทก์ที่ 6 ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทน
ศาลชั้นต้นอนุญาต ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยไปจดทะเบียนแบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวมที่ดินโฉนด
เลขที่ 4378 ตำบลบางอ้อ อำเภอบางกอกน้อย (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร กับโจทก์ทั้งเจ็ดให้
เป็นไปตามแผนที่พิพาทเอกสารหมายเลข จ.3 โดยให้โจทก์ที่ 1 ได้รับกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงที่ 1
และแปลงที่ 7 ส่วนที่ติดกับแปลงที่ 6 รวมเนื้อที่ 136 ตารางวา โจทก์ที่ 2 ได้รับกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลง
ที่ 3 และที่ 4 โจทก์ที่ 3 ได้รับกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงที่ 5 โจทก์ที่ 4 ได้รับกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงที่ 6
โจทก์ที่ 5 ได้รับกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงที่ 8 โจทก์ที่ 6 ได้รับกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงที่ 9 โจทก์ที่ 7 ได้รับ
กรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงที่ 7 ส่วนที่ติดกับแปลงที่ 8 เนื้อที่ 36 ตารางวา และให้จำเลยได้รับกรรมสิทธิ์
ที่ดินแปลงที่ 2 หากจำเลยไม่ไปจดทะเบียนแบ่งกรรมสิทธิ์รวมให้ถือเอาคำพิพากษาแทน
การแสดงเจตนาของจำเลย การแบ่งกรรมสิทธิ์รวมของโจทก์ที่ 1 และที่ 7 หากตกลงกันไม่ได้ให้เอา
ที่ดินส่วนที่โจทก์ที่ 1 และที่ 7 ได้รับออกขายทอดตลาดแล้วนำเงินมาแบ่งกันตามส่วน ให้จำเลยใช้
ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ทั้งเจ็ด โดยกำหนดค่าทนายความรวม 3,000 บาท ค่าขออื่นให้ยก
จำเลยอุทธรณ์ ระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ จำเลยถึงแก่ความตายนางสาวบุญนาทายาทของ
จำเลยยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทน ศาลอุทธรณ์อนุญาต ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน
ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ จำเลยฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติ
โดยคู่ความมิได้ฎีกาโต้แย้งคัดค้านว่า โจทก์ทั้งเจ็ดมอบอำนาจให้นายอเนกฟ่องและดำเนินคดีแทน
โจทก์ทั้งเจ็ดและจำเลยเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินโฉนดเลขที่ 4378 ตำบลบางอ้อ อำเภอ
บางกอกน้อย (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร เนื้อที่ 3 ไร่ 1 งาน 60 ตารางวา แต่ภายหลังเมื่อ
เจ้าพนักงานที่ดินได้จัดทำแผนที่พิพาทตามเอกสารหมายเลข จ.3 สามารถรังวัดเนื้อที่ดินได้เพียง 3 ไร่
50 ตารางวา โดยจำเลยมีกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงที่ 2 เนื้อที่ 2 งาน 75 ตารางวา... พิจารณาคำพิพากษาแล้ว คง
มีปัญหาตามฎีกาของจำเลยว่า ที่ดินแปลงที่ 3 ตามแผนที่พิพาทเอกสารหมายเลข จ.3 เป็นของจำเลย
ด้วยหรือไม่ได้ความจากสารบัญญัติทะเบียนโฉนดที่ดินเลขที่ 4378 ตำบลบางอ้อ อำเภอบางกอก
น้อย (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร ซึ่งโจทก์ทั้งเจ็ดและจำเลยมีกรรมสิทธิ์รวมว่า เมื่อวันที่ 13
ธันวาคม 2493 นางซุบ นายวัฒนา นางสาวสำอาง ซึ่งเป็นชื่อของจำเลยในขณะนั้น และเด็กชาย
อุดม ได้รับโอนมรดกมาจากนางบาง โดยมีได้ระบุจำนวนสัดส่วนที่แต่ละคนได้รับจำเลยและผู้ได้
รับมรดกต่างกล่าวต่างเป็นบุตรของนางบาง จึงเป็นทายาทในลำดับเดียวกันย่อมต้องได้รับส่วนแบ่ง
ในทรัพย์สินมรดกของนางบางเท่ากัน ตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1633
บัญญัติไว้ หากจำเลยได้รับมรดกที่ดินมากกว่าพี่น้องคนอื่นดังที่จำเลยกล่าวอ้างจริง ก็น่าจะแจ้งให้
เจ้าพนักงานที่ดินจดบันทึกไว้ในสารบัญญัติทะเบียนด้วย แต่ก็หาได้มีการจดแจ้งดังกล่าวแก่
เจ้าพนักงานไม่ โฉนดที่ดินและสารบัญญัติทะเบียนโฉนดที่ดินเลขที่ 4378 เป็นเอกสารมหาชนที่รัฐ
ออกให้แก่ผู้ถือกรรมสิทธิ์ ย่อมสันนิษฐานไว้ก่อนว่าได้ออกมาโดยถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง มาตรา 127 เมื่อโฉนดที่ดินดังกล่าวมีชื่อนางซุบนายวัฒนา และจำเลย

เป็นเจ้าของผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมกันย่อมสันนิษฐานได้ว่าจำเลยกับพื่อน้องมีส่วนเป็นเจ้าของเท่ากัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1357 การที่จำเลยอ้างว่าจำเลยได้รับส่วนแบ่ง มากกว่าพื่อน้องคนอื่น จำเลยจึงมีหน้าที่นำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าว ที่จำเลยนำสืบว่าจำเลย ได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินแปลงที่ 3 ด้วย โดยมีนางวนิดา และนางชูปมาเบิกความ สนับสนุนนั้น แม้จะรับฟังว่าจำเลยครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินแปลงที่ 3 จริง แต่คดีไม่มี ประเด็นข้อพิพาทว่าจำเลยครอบครองที่ดินแปลงที่ 3 ด้วยความสงบ เปิดเผย และเจตนา เป็นเจ้าของหรือไม่ ดังนั้นแม้จำเลยจะครอบครองมานานเพียงใด จำเลยก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดิน แปลงที่ 3 โดยการครอบครองปรปักษ์ นอกจากนี้ข้อนำสืบของจำเลยก็ไม่ได้ความชัดเจนว่า จำเลย ได้รับมรดกที่ดินมาเป็นจำนวนเนื้อที่ดินเท่าไร พยานหลักฐานของจำเลยจึงไม่มีน้ำหนักรับฟัง หักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายดังกล่าวได้ ไม่อาจรับฟังได้ว่าจำเลยได้รับส่วนแบ่งในทรัพย์ มากกว่าพื่อน้องคนอื่น จำเลยจึงมีสิทธิในที่ดินซึ่งเป็นทรัพย์มรดกเพียง 1 ใน 4 และได้ความว่าที่ดิน ตามโฉนดที่ดินเลขที่ 4378 ที่มีเนื้อที่ 3 ไร่ 1 งาน 60 ตารางวา สิทธิ 1 ใน 4 ของจำเลยย่อมเท่ากับ 340 ตารางวา ส่วนนางชูป นายวัฒนา และนายอุดมมีสิทธิในที่ดินรวมกัน 1,020 ตารางวา หรือ 2 ไร่ 2 งาน 20 ตารางวา แต่นางชูป นายวัฒนา และนายอุดม ได้ขายที่ดินในส่วนของตนและ โอนกรรมสิทธิ์เปลี่ยนเจ้าของต่อๆ มา จนกระทั่งโอนมายังโจทก์ทั้งเจ็ด โจทก์ทั้งเจ็ดย่อม มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินรวมกัน 2 ไร่ 2 งาน 20 ตารางวา ตามสิทธิที่นางชูป นายวัฒนา และนายอุดมมี อยู่ นอกจากนั้นเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2509 จำเลยยังโอนกรรมสิทธิ์ส่วนของตนตามคำสั่งศาลให้แก่ นายถาวร 40 ใน 300 ส่วนแล้วนายถาวรขายที่ดินดังกล่าวให้แก่บุคคลอื่นและโอนขายต่อๆ มายัง โจทก์ที่ 7 โจทก์ที่ 7 จึงได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินส่วนของจำเลยที่ขายให้แก่นายถาวรด้วย แต่ไม่ปรากฏ จากทางพิจารณาว่า 300 ส่วนนั้น มีความหมายอย่างไรแต่เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าที่ดินที่จำเลย ได้รับโอนมรดกจากนางบางมีเพียง 1 ใน 4 หรือ 340 ตารางวา คำว่า 300 ส่วนย่อมต้องหมายถึง ที่ดิน 340 ตารางวาด้วย เมื่อจำเลยโอนให้นายถาวรไปแล้ว 40 ส่วน จำเลยจึงเหลือกรรมสิทธิ์ใน ที่ดินเพียง 260 ส่วน หรือเท่ากับ 294 ตารางวา ส่วนนายถาวรได้รับกรรมสิทธิ์ 45 ตารางวา ภายหลังโจทก์ทั้งเจ็ดได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าว เมื่อนำมารวมกับที่ดินจำนวน 2 ไร่ 2 งาน ตารางวา ที่โจทก์ทั้งเจ็ดถือกรรมสิทธิ์อยู่แล้ว โจทก์ทั้งเจ็ดจึงมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดเลขที่ 4378 รวมกันทั้งสิ้น 2 ไร่ 2 งาน 65 ตารางวา แต่ปรากฏว่าเมื่อเจ้าพนักงานรังวัดที่ดินดังกล่าวเพื่อจัดทำ แผนที่พิพาทสามารถรังวัดเนื้อที่ดินได้เพียง 3 ไร่ 50 ตารางวา มีเนื้อที่ดินหายไป 110 ตารางวา โจทก์ทั้งเจ็ดและจำเลยย่อมต้องได้รับเนื้อที่ดินน้อยลงเฉลี่ยกันไปตามอัตราส่วนของการถือ กรรมสิทธิ์ที่ดิน ซึ่งเมื่อคำนวณทางคณิตศาสตร์แล้ว โจทก์ทั้งเจ็ดจะได้รับเนื้อที่ดินน้อยลง 86 ตารางวา คงเหลือเนื้อที่ดินตามความเป็นจริง 2 ไร่ 1 งาน 79 ตารางวา ส่วนจำเลยจะได้รับเนื้อที่ดิน น้อยลง 23 ตารางวา คงเหลือเนื้อที่ดินตามความเป็นจริง 270 ตารางวา จำนวนเนื้อที่ดินจำเลยคง เหลืออยู่ใกล้เคียงกับจำนวนเนื้อที่ดินแปลงที่ 2 ตามแผนที่พิพาทเอกสารหมายเลข 3 ย่อมแสดงว่า จำเลยไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงที่ 3 คดีไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาในประเด็นอื่นของจำเลย ที่ศาล ล่างทั้งสองพิพากษามานั้นชอบแล้ว" พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

กิตติศักดิ์ กิตติคุณไพโรจน์ · วิเชียร มงคล · เอกชัย ชินณพงค์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/>

